

Depresja

z łac. Depressus- niski, ponizony

Depresja u dzieci i młodzieży

Rozpoznając depresję zgodnie z obowiązującym systemem klasyfikacji medycznej traktujemy ją jako formę zaburzeń afektywnych(zaburzeń nastroju) prawdopodobnie o jednorodnej patogenezie(Bomba,2009).

Stereotypy

Rozpoznanie depresji

- Do rozpoznania epizodu depresyjnego u dzieci i młodzieży stosuje się takie same kryteria diagnostyczne jak w przypadku osób dorosłych.
- W DSM-5: u osoby w wieku rozwojowym(3l.-18l.)-osiowym objawem zaburzenia często jest nastrój dysforyczny (emocje gniewu, złości i rozdrażnienia) **a nie depresyjny.**

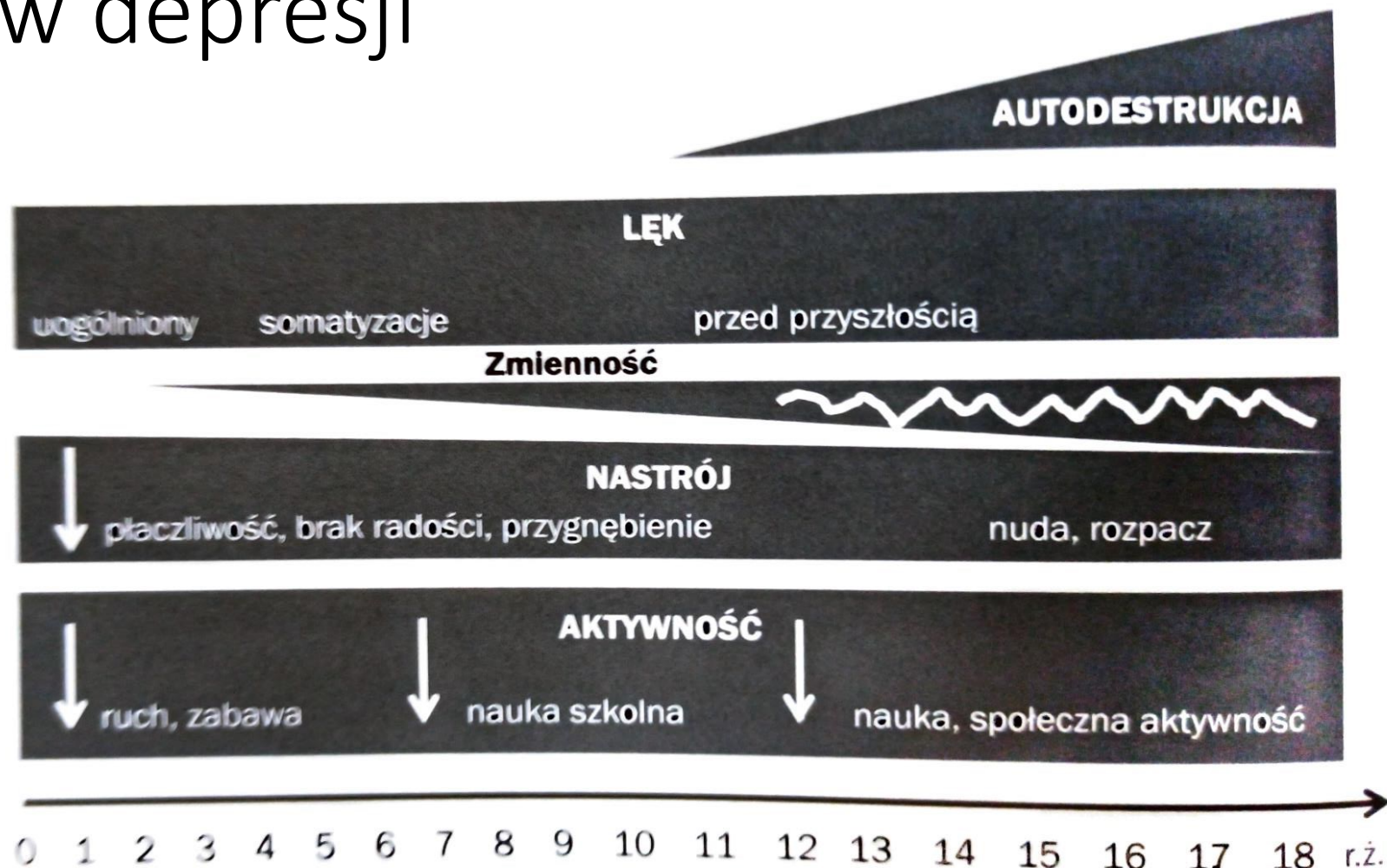
Rzopowszechnienie:

- Dzieci przedszkolne 1-2% w roku;
  - Wiek szkolny: 1/10 dziewczynek, 1/20 chłopców na rok
- Ujawnia się u około 2 do 3 % dzieci w wieku od 6 do 12 roku oraz u 6 do 8 % młodzieży od 12 do 17 roku życia.

Grupy objawów w depresji

- Obniżenie nastroju (odniesienie do sytuacji dziecka- adekwatność nastroju);
- Obniżenie poziomu aktywności ogólnej;
- Lęk (uogólniony i bezprzedmiotowy);
- Autodestrukcja

Grupy objawów depresji

Rycina 1 Grupy objawów zespołu depresyjnego u dzieci i młodzieży

Porównanie typowych objawów depresji u dorosłych oraz u dzieci i młodzieży:

Dorośli	Dzieci i młodzież
<ul style="list-style-type: none"> – obniżenie nastroju – utrata zainteresowań i anhedonia (<i>niezdolność do odczuwania przyjemności z aktywności, które wcześniej ją dawały</i>) – zmniejszenie energii, wzmożona męczliwość i zaniechanie aktywności – bezsenność lub wzmożona senność – brak apetytu lub nadmierny apetyt – obniżone poczucie własnej wartości, nieadekwatne poczucie winy – obniżona aktywność psychoruchowa – myśli samobójcze.	<ul style="list-style-type: none"> - obniżenie nastroju lub/i drażliwość, wybuchy złości lub płaczu – nasilenie zachowań agresywnych i buntowniczych – silne reakcje emocjonalne i samookaleczenia – zaburzenia koncentracji uwagi i trudności z zapamiętywaniem (niższe wyniki w nauce) – objawy somatyczne (ból brzucha, głowy), - - problemy ze snem i apetytem – może występować wzmożona aktywność psychoruchowa – myśli samobójcze – wycofanie z aktywności i kontaktów społecznych – nasilony lęk.

depresja u młodzieży

Przyczyny zespołów depresyjnych u dzieci i młodzieży

- Choroby somatyczne;
- Stres i trauma;
- niezaspokojenie potrzeb;
- Trauma wykorzystania i złego traktowania;
- Przewlekły stres;
- Kryzysy rozwojowe- w tym tzw. „depresja młodzieńcza” ujmowana jako sposób dorastania, różna od zaburzenia psychicznego.

Zaczyna się od epizodu...

Kryteria epizodu depresyjnego

Występowanie objawów przez co najmniej 2 tygodnie;

co najmniej 2 z następujących objawów głównych:

- Obniżenie nastroju;
- Utrata zainteresowań i zdolności do odczuwania przyjemności
- Zmniejszona energia lub zwiększona męczliwość

co najmniej 2 z następujących kryteriów:

- Upośledzenie uwagi
- Obniżenie samooceny i utrata pewności siebie
- Przekonanie o winie i bezwartościowości
- Ponure i pesymistyczne wizje przyszłości
- Myśli o samouszkodzeniu/samobójstwie
- Zaburzenia snu
- Zmniejszenie łaknienia

Rozwój depresji wg tzw. zintegrowanego modelu biopsychospołecznego

Kontekst Środowiskowy (społeczny) na wczesnym etapie życia dziecka:

- niepewny typ więzi emocjonalnej z rodzicami, gdy są oni niedostatecznie dostępni i niedostatecznie wrażliwie reagują
- problemy w relacji z rodzicami: negatywne postawy rodzicielskie (chłodne, odrzucające, z dystansem) i brak rodzicielskiego wsparcia lub nadmiernie krytyczny i kontrolujący
- dezorganizacja życia rodzinnego i niedostępność rodziców z powodu ich choroby (np. depresji czy ciężkiej choroby somatycznej), nadużywania alkoholu i środków psychoaktywnych, przemocy w rodzinie
- utrata jednego lub obojga rodziców na skutek śmierci, separacji, rozwodu
- niski status społeczny i złe warunki socjalne rodziny

cd. Rozwój depresji wg tzw. zintegrowanego modelu biopsychospołecznego

Czynniki wyzwalające to aktualne, krytyczne wydarzenia w życiu dorastających dzieci:

- utrata znaczących osób,
- trudności w kontaktach z rodzicami, rówieśnikami, nauczycielami,
- niepowodzenia szkolne,
- brak wsparcia w placówce edukacyjnej,
- choroba,
- nadużywanie substancji psychoaktywnych,
- przemoc,
- zmiana środowiska,
- konflikty w rodzinie i inne ekspozycje na negatywne sytuacje życiowe,
- blokowanie przez członków rodziny procesu separacji i indywidualizacji

cd. Rozwój depresji wg tzw. zintegrowanego modelu biopsychospołecznego

Czynniki podtrzymujące zaburzenie-

Powyżej wymienione komponenty

biologiczne, poznawcze, emocjonalne, interpersonalne oraz socjalne stanowiące czynniki podatności i ryzyka powstawania depresji, **mogą też nasilać i utrwaląć objawy depresyjne u dorastających.**

STEREOTYPY

Gdzie szukać pomocy?

- ANIMUS Ośrodek Środowiskowej Opieki Psychologicznej i Psychoterapeutycznej dla Dzieci i Młodzieży w Szczytnie ul. Żeromskiego 7, tel. 794 908 839, info@animus-szczytno.pl
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Szczytnie ul. Lanca 10, tel. 896242592, 662143744
- Na stronie internetowej: www.forumprzeciwdepresji.pl
- Antydepresyjny telefon, działający w każdą środę i czwartek w godzinach 17.00-19.00: (22) 594 91 00
- Telefon Zaufania dla Dzieci i Młodzieży: 116 111
- Dziecięcy Telefon Zaufania Rzecznika Praw Dziecka: 800 12 12 12
- www.pokonackryzys.pl
- Numer alarmowy 112.
- Prywatne gabinety psychologiczno-terapeutyczne w Szczytnie

Sposoby radzenia sobie w kryzysie

Regulacja emocji:

to proces za pomocą którego ludzie wpływają na to, jakie mają emocje i kiedy oraz jak ich doświadczają i wyrażają.

Jej centralnym komponentem jest „wzajemna koordynacja emocji i systemów poznawczych”

cd.

Jakie emocje? i jak regulować w depresji?- rozpacz, poczucie beznadziei, wstyd, niepokój, gniew.

Ale też regulacja „w górę”, czyli podkreślanie przyjemnych doświadczeń oraz docieranie do emocji stłumionych (obojętność pod którą jest smutek, lęk)

W jaki sposób?

- Przyjmowanie pozycji obserwatora (tolerowanie i integrowanie doświadczeń afektywnych, rozwijanie umiejętności łączenia negatywnych i pozytywnych stanów emocjonalnych)
- Umiejętność samouspokojenia się i sprawczość

Programy terapeutyczne leczenia depresji u młodzieży

- programy CBT (terapia behawioralno-poznawcza) zmierzają do zmiany stylów poznawczych i nieprzystosowawczych zachowań;
- programy ROT (terapia zorientowana na relacje)— do ograniczenia stresu interpersonalnego i rozwoju korzystniejszych behawioralnych odpowiedzi, na trudności w relacjach;
- programy terapii rodzin — do rozwiązywania konfliktu rodzinnego,
- poprawy komunikacji w rodzinie, uzyskania ciepła i zadowolenia w relacjach.